

dagen. En daarom epen om met meer en onze beginselen vrucht der Calvijn-vrucht van het ge-levensgebied, voor pijl. Dan alleen is vrijheid waarlijk in voor allen levens-ontplooiing naar de

die het Calvinisme k gehoorzaam was gedurig nadenken. Id het eenig noo-

menen MARNIX.

gedaan.

ikaansche vrienden eigen dialect, dat a „synode“ heele- Ridderbos betoogt maar heelemaal te

t in heel de bla- te brute en domme te manier, waarop goddelijke(!) daad , dat de opinie van bij de synodocra- en inwendige aan- waarlijk sacramen- „oud A“ in. We g IV der A-groep EN zegt waar de neen zegt (als overreende(!) hee- gelingen in strijd och naakte feiten? andere stemmen

emper dogmaticus, te volgens de Ge- 14: rgeboorte en heeft it zou worden op moet men uitgaan doopte kinderen, vigen uitverkoren reformatie kerk jelen zijn der we- oord op de 86ste t de Sacramenten n en zegelen van or het gebruiken ANGELIUMS des GELE. De belofte ke wedergeboorte

lijk hoe het moge- ch Gereformeerde ordelijke en voor e verklaring van kunnen beweren, op wordt verze- de beloften Gods zegel ontvangen“.

verzegelt en niet worden alleen zij fte geloofv aan- de beloofde zaak gelooven“.

of een Ezau dan a wel een Judas het Evangelie tot En zoo ook het ons geloof, maar

gelie en die der bben hare bedie- lezing en de we- bij de bediening hans genoeg zoo , dat de Gerefor- stelde verkiesing onmisbare voor- sacramenten“.

rdt rechtstreeks n alleen de uit- jelen de gansche „ROKEN VERZE- ij zijn verordend gelen AAN ONS. verzegeld? Maar woord is: de BE- vovenaar hetzell- netting van Can- aars. De doop van

Simon was zowel een teeken en zegel van de af- wassing der zonden, als die van den van gan- scher harte geloovenden Moor, maar Simon ontving denzelfden als een huichelaar, nam door het geloof de in den doop verzegelde genade niet aan,.... terwijl de machtige heer van Candacé de genade, in den doop hem verzegeld, door de werking des H. Geestes in zijn hart, met zijn hart aanam“.

Op bl. 242: „Niet de verborgen raad Gods, en ook niet het individueel geloof der kinderen, maar de beloften Gods zijn de grond, en die beloften worden aan onze kinderen, door het teeken des verbonds, verzegeld“.

Op bl. 241: „Indien mijn kind gedoopt moet worden op grond van eene inklevende heiligheid, dan moet ik van het bestaan dier heiligheid eerst volkomen zeker zijn, eer ik mijn kind mag laten doopen. De Gere- formeerde Christen ziet echter alleen op Gods bevel en belofte, en laat op dezen grond zijn kind de genade uitwendig verzegelen....“

Hoezeer de oude Gispin in deze en dergelijke uit- drukkingen de oude A-opvatting trouw wilde zijn, blijkt wel uit zijn opmerking, bl. 241, noot, dat „wie de leer der wederdoopers, den grond hunner leer, en de ge- schiedenis van hunne gemeenten, alsmede het onder- scheid tusschen hun leer en die der Gereformeerde en Katholieke kerk grondig wil leeren kennen“, van Gispin den raad krijgen, „zich zoo spoedig mogelijk aan te schaffen het belangrijk geschrift van Ds K. J. Pieters „Het Baptisme“, enz. te Franeker, bij T. Telenga, 1896“. Belangstellenden doen goed, zich dienaangaande te laten voorlichten door de brochure „Rondom 1905“ van de H.H. Dr R. J. Dam, B. Holwerda, C. Veenhof.

In zijn strijd met ds Kleinendorst merkt vooris Ds A. Littooy (Het Genadeverbond en de Kerk, Middelburg, 1880, bl. 42) op:

„...Nooit heeft de kerk de sacramenten als teeken en zegelen als aanhangsels der persoonlijke verkiezing beschouwd; evenmin is zij ooit van ge- dachte geweest dat zij veranschouwelijken en be- krachtigen het door den H. Geest in het hart ge- werkte; ze verzegelen niet den christen, maar wel dienen ze om ons de belofte van het Evangelie te beter te verstaan te geven en te verzegelen“.

Even later, bl. 43: „Maar dat de Heere alleen den engeren kring de sacramenten gegeven heeft, dat weersprek ik. wijl ze aanhangsels zijn van het verbond dat God.... met de geheele gemeente oprichtte; wijl ze de be- lofte, die de Heere naar Petrus' en Paulus' woord aan de geheele kerk gegeven heeft, voor de oogen afmalen en verzegelen moeten.“

Op bl. 45: „...dat de sacramenten niet de onderwerpelijke, maar de voorwerpelijke genade, d.i. hetgeen de Heere aan allen beloofd en toegezegd heeft, afmalen en verzegelen“.... „de belofte....“ „aan- hangels van het Verbond der genade“....

Met het bovenstaande is uiteraard niet gezegd, dat in de oudere A-kringen over deze materie een hechte, al- gemeene opinie bestaan heeft gedurende heel de pe- riode tusschen 1834 en 1892 (met nawerking tot 1905). Zulk beweren ware fantastisch ten aanzien van de eerste periode der Afgescheidenen, die immers, verkommerd als ze waren in de Herv. Kerk, na 1834 nog aarzelend en tastend hun weg moesten zoeken door het doornige dogmatische begrippenwoud. En het zou ook in strijd zijn met de nuchtere feiten, die uitwijzen, dat ook onder de Afgescheidenen van jonger datum nog wel eens een stem gehoord werd, die anders sprak dan de hierboven geciteerde auteurs het deden. Een voorbeeld is bekend uit de polemiek van ds Kleihendorst tegen ds Littooy; een ander is ds A. S. Entingh (De Heidelbergse Kate- chismus, in 52 leerr., II. Amsterdam, 1868, bl. 13), die schrijft, dat

„de verborgene en geestelijke zaak“.... „door het uitwendig teeken en zegel des Doops beteekend en verzegeld wordt aan de harten van Gods gunstge- nooten“;

en op bl. 16, ten bewijze, dat hij zich hier niet zoo maar iets liet ontvallen:

„Ook behoort de belofte des Evangelies, zoo als zij voorwerpelijk in den Bijbel ons geopenbaard wordt, door het Sacrament niet verzegeld te wor- den, omdat zij onwrikbaar bekrachtigd en verzegeld is door den dood des Testamentsmakers, Jezus Chris- tus. Op zoodanige wijs toch komt het Evangelie tot allen, want een onverzegeld Evangelie kennen wij niet, en indien het Sacrament de voorwerpelijke be- lofte des Evangelies slechts verzegelde, dan kon het niet anders dan eene kerkelijke plechtigheid en onderscheidingsteeken zijn“.

We behoeven deze uittaling niet te critiseren hier. Haar gebrek springt gemakkelijk in het oog. De auteur komt in strijd met zijn eigen catechismusafdeeling (nr 25), die immers zegt: de beloften worden verzegeld; hij be- toogt, dat Gods belofte geen verzegeling noodig heeft, wat, ten aanzien van Zijn heiligheid en betrouwbaarheid niemand onzer betwist, maar waarbij vergeten wordt, dat Hij zelf zulke verzegeling gewild heeft „om onze grovigheid en zwakheid wil“; en hij doet eindelijk, alsof beweerd ware dat werk of werking der sacramenten ópging in het verzegelen der beloften, en daarin uitgeput was; haar werk en werking of uitwerking zijn evenwel zelf reeds te onderscheiden (het op het ongelukkig ge- plaatste woordje „slechts“ in den laasten zin van het citaat); en tot het verzegelen der beloften zijn ze niet beperkt.

Maar dit is hetgeen wij betoogen: langzamerhand heeft zich, met name onder leiding van Helenius de Cock, een overtuiging gevestigd bij de oude A-menschen, die tegen den tijd van 1892, en ook nog in de dagen van 1905, wel degelijk op dit punt een gevestigde overtuiging mocht heeten. Stelling IV van de bekende Vijf Stelling- en uit de dagen van 1905 bewijst dit overduidelijk. In deze stelling zien wij, wat de A-kring als zoodanig wilde zien voorgedragen als zijn meening.

En deze meening staat vierkant tegenover die der „sy- node“. Het is dus aan geen enkelen twijfel onderhevig:

oud-A is weggescholden in den naam des Heeren. Men trok een scheur. Men wilde den vierden dogmaticus van Kampen dwingen den eersten te verloochenen. En daar heeft deze vierde nu voor bedankt — hij hield niet van scheuren.

K. S.

Het Synodale Praeadvies over Bullinger.

We behoefden, het bekende synodale Praeadvies ietwat van nabij te zullen bezien. Ten deele raakten we zijn opmerkingen reeds aan, toen we een en ander opmerk- ten over Walaes en Ursinus. Want hetgeen we over hen zeiden, keerde zich zakelijk ook tegen dit Prae- advies.

Ditmaal willen we het hebben over Bullinger.

Het Praeadvies merkt over hem o.m. op wat hier volgt:

Als hij.... de vraag stelt: wie zijn Abrahams zaad? dan antwoordt hij: Hier moeten we niet van den koninklijke(n) weg afwijken. WIE NL. DE VOORWAARDEN VAN HET VERBOND LATEN WEGEN (expendunt) VERWAARLOOZEN DE GE- NADE EN BELOFTE GODS en sluiten kinderen uit, die geen voorwaarden (tevooren omschreven over- eenkomstig den eisch in Gen. 17: Wandel oprecht) nog kunnen vervullen“.

Voorloopig is dit genoeg.

Er staat dus duidelijk, dat Bullinger zou beweren: wie de voorwaarden van het verbond laten wegen, ver- waarloozen de genade en de belofte Gods.

Men voelt, waar dat heen moet het wil bewijzen, dat ook Bullinger, er staat: „zelfs Bullinger“, als 't erop aan- komt, de leer van een voorwaardelijke verbondbelofte weigert te steunen. Wie de voorwaarden laat wegen, doet te kort aan de belofte. Het wordt hier den lezer, en dat zijn hier wel allereerst de synode, en vervolg- gens ook de kerkeraden, aan wie officieel dit uitvoerig betoog is toegezonden als synodaal stuk, voorgesteld, en suggereert, dat het voor het besef van Bullinger zoo staat:

of een verbond-met-voorwaarden, maar dan ten koste van de belofte;

of een verbond-zonder-voorwaarden, en dan komt de belofte vrij.

Welnu, dit is een groote vergissing. Het stuk komt voor rekening van heel de commissie, die het indiende, met name voor die van de Heeren dr J. Ridderbos, en dr A. D. R. Polman, van wiens hand het historische deel is, en derhalve ook het bovenstaande.

Helaas moeten we concluderen, dat deze auteurs over de kerken ook in dezen — en de zaak is ernstig — hebben uitgestrooid wat niet anders is dan een grove misvatting, en een bewijs van slecht lezen van het latijn van Bullinger.

Het Praeadvies verminkt het citaat. We zullen het eerst geven in het latijn, en dan twee woorden met hoofdletters weergeven, die het Praeadvies zoo maar heeft gewegewerkt. Wie geen latijn kent, als gerust een paar regels over; ik geef het latijn ter controle voor wie de taal machtig is, en de vertaling volgt aanstonds.

Het latijnsche citaat, voorzover hier ter zake, ziet er zoo uit:

„qui enim conditiones DUNTAXAT foederis expendunt, gratiam VERO & promissionem dei negligunt. infantes foederis excludunt: eo videlicet quod pueri foederis capita non modo non observent, sed ne in- telligant quidem (De Test., etc., achter in In Epist. Apost. Canon., Bazel, 1559, 156).

En nu de vertaling:

Diegenen, die NIET MEER DAN de voorwaarden van het verbond in rekening brengen, DOCH de ge- nade en de belofte Gods verwaarlozen, sluiten de kinderen van het verbond uit; daardoor namelijk, dat de kinderen de hoofdstukken van het verbond niet alleen niet in acht nemen, doch zelfs niet ver- staan.

Het Praeadvies heeft „duntaxat“ verwaarloosd; heeft „vero“ niet begrepen, heeft beide woorden weggewerkt in zijn dusgenaamde vertaling, en tot overmaat van ramp den betrekkelijken zin, voor wat zijn tweede deel be- treft, omgevoerd tot hoofdzin. En dan maar op eigen gelegenheid daartoe het woordje „en“ binnengeskrok- keld.... En dat alles met de pen van doctoren der V. U. Zoo heeft het heel het citaat verhaspeld. En het komt dan voor den dag met een spiksplinternieuwe „these“, die op rekening van Bullinger geschreven wordt; en de kerkeraden en de ettelijke andere lezers, die men tot lezing van dit volgens ds W. W. Meijnen „mensche- lijk-volmaakte“ stuk uitnodigt in een kritiek tijdsge- wricht, kunnen niet bevroeden, dat zij hier geen uit- spraak van Bullinger hebben, doch een gedachten- spinsel van de auteurs van het Praeadvies. Tenzij het ook weer zelf op een ander gesteund heeft, wat helaas meermalen het geval blijkt geweest te zijn.

Ieder beseft, hoe ernstig de fout is Als een rechter zou verklaren:

Wie van dezen aangeklaagde NIET MEER DAN de lichtzijden in rekening brengt, doch de bezwarende getuigenissen verwaarloost, die doet onrecht, dan moet geen verslaggever, en vooral geen griffier daarvan maken:

wie de lichtzijden laat wegen, verwaarloost de be- zwarende getuigenissen en pleegt onrecht.

Ik zou niet graag terecht staan voor een rechtbank, waar men zoo redeneert.

Het is dus pure misvatting, als het Praeadvies komt vertellen, dat volgens Bullinger het laten wegen van de verbondsvoorwaarden neerkomt op verwaarloozing van de genade en de belofte Gods. De zaak staat veel- eer precies andersom. Bullinger zegt: menschen, denkt er toch aan: NIET ALLEEN de voorwaarden, MAAR OOK de beloften. Ge moet niet, waar er TWEE elementen zijn, er één verwaarlozen; anders krijgt ge maar ongeluk- ken. En het Praeadvies wijl nu van de TWEE elementen er inderdaad één verwaarlozen; en nu komen er dan ook metterdaad ongelukken. Bullinger wil de condities wel degelijk laten gelden, net als wij het willen. De con- dities in haar onverbrekelijke eenheid met de belofte. Maar het Praeadvies slaat Bullingers goed gereformeerde waarschuwing echt ongereformeerd in den wind.

En zoo maakt men kerkhistorie....

Voor ditmaal genoeg.

K. S.

STEMMEN UIT ' ONZE KERKEN

Gereformeerde sabotage.

In het laatste nummer van het „Gereformeerde“ Jon- gelingsblad (9 November 1945) komt een schets voor met als titel: „Licht in den rook, de Wet des Verbonds“.

Verschillende bronnen zijn voor de samenstelling van deze schets gebruikt: Aalders, Van Andel, Ridderbos, De Graaf, Kuyper, Bavinck-Bakker, Sikkil, Schilder.

Ja, Schilder ook! En hij, Schilder, krijgt zelfs een on- verwachte „pluim“.

Trouwens, die „pluim“ komt in den titel van de schets reeds naar voren: „Licht in den rook“. Onder dezen titel schreef Prof. Schilder immers een artikel. De „pluim“ wordt echter nog wat opgesierd. In Aanteekening 4 (onder aan de schets) lezen we nl.: „Zie hierover het prachtige (ja, 't is zoo: prachtige — van W.) artikel van K. Schilder, Licht in den rook....“

Ja, het staat er werkelijk.

Eerst lezen we: „Zie Aalders“, „Zie de Graaf“ en ver- der „Zie Ridderbos“ en dan opeens, niet kort en krach- tig „Zie Schilder“, maar: „Zie het prachtige artikel van K. Schilder enz.“.

O, wat lijkt het mooi. Dit geschrijf is een prachtige „grond“ voor alle eenheidroepers om nu uit te roepen: „Zie je wel, die Bond van ons is wel safe. Beide meen- ingsen worden naar voren gebracht. Ja, zelfs de bronnen van Schilder worden openlijk aangehaald. Ja, nog meer: Schilder krijgt zelfs een extra „pluim“, die de andere schrijvers niet ontvangen. Jeugd, blijft bij elkaar!“

Wat hebben wij echter aan deze mooipraterij?

Wat is dit voor een misleiding?

Moet zoo de vrijgemaakte jeugd worden „gelokt“?

Moet zoo de eenheid worden gewerkt?

Het zijn vragen, die bij ons opkomen.

Immers: indien dat artikel van Schilder zoo prachtig is, indien die theorie van Schilder (in dat artikel vervat) zoo prachtig is, waarom blijft het Bondsbestuur zich dan nog stellen onder de „synode“, die den „scheurmaker“ Schilder „niet-prachtig“ schorst?

Waarom die tegenstrijdigheid?

Waarom niet eerlijk?

Breken en heelen gaat niet tegelijk!

Het artikel als „prachtig“ roemen en er in bernsten, dat de schrijver „niet-prachtig“ werd geschorst, schijnt tegenwoordig samen te gaan.

Het is niet anders dan sabotage, die in Gods Heilig Huis niet past.

Op deze manier wordt de jeugd „voorgelicht“

En velen vliegen er in, allicht. Welnu, dan is het doel bereikt: eenheid, maar wat voor één?

Zaltbommel, 14 November 1945. P. C. van Wijk.

[Naschrift. Maar eens uitkijken, of men straks ook citeert wat Schilder schreef over het verbond contra Thijs en Aalders of over het „lichtzinnige“ spreken van „onderstelde wedergeboorte“. De citaten-venters laten dat gewoonlijk rusten. Overigens ken ik den schrijver i. h. Jongelingsblad niet, ik ontvang het trouwens niet meer. Hem laat ik dus buiten beschouwing, als ik het „sollen met het lijk“ (Schilder) signaleer, zooals door de heeren Impeta en Meynen, die hem beiden hielpen „doodmaken“(!), geschiedt in hun bladen. Eerst maken zij hem af, met hun voor-stemmen, en dan doen ze net, alsof die Schilder zoo'n beste man is, die nog wel eens in het samenweeters-pand Oudestraat 6, Kampen, kon terugkeeren. Terwijl zij zelf hem er uitwerpen met ver- trapping van alle rechts- en fatsoensregelen. Allemaal volks-belezing, niet het minst van ds Meynen, die Schilder teekende in de eerwaarde synode als „de kop van den lintworm....“ Redactie].

GEREFORMEERDE KERKEN

(onderhoudende art. 31 K. O.).

Tweetal te Capelle a.d. IJssel: P. Lok, cand. te Delft en J. Verlare te Mussel.

Te Kampen: O. W. Bouwsma te Breukelen en G. Visé te Leerdam.

Te Amersfoort: Drs R. H. Bremmer te Helpman en L. Doekes te Feijenoord.

Beroepen te Hengelo: H. Bouma te Niezijl.

Te Leek (Gr.): J. Bos Jr, cand. te Kampen.

Te Hoek (Z.): A. J. Moggré, cand. te Schoondijke.

Te Capelle a. d. IJssel: J. Verlare te Mussel.

Te Baarn: E. T. v. d. Born te Amersfoort.

Aangenomen naar Almelo: R. Koolstra te Schermer- horn (N. H.).

Bedankt voor Kampen: C. v. Ommen te Maastricht.

VELP (G.). — Het adres van de Geref. Kerk (onderh. art. 31 K.O.) te Velp is thans A. W. Steenhof, Dr v. d. Feltrlaan 8.

DOESBURG. — Het adres van de Geref. Kerk (vrijge- maakt) te Doesburg is: A. Fenema, Melpoortstraat 61.

— KAMPER STUDENTENCORPS. Naar we vernemen is de Senaat van het Studentencorps F. Q. I. aan de Theo- logische Hoogeschool te Kampen (onderh. art. 31 K.O.) traditiegetrouw door burgemeester Oldenhof van Kam- pen officieel in audientie ontvangen ter kennismaking.

CONCLUSIES AANGENOMEN OP HET EERSTE JEUGDCONGRES.

gehouden Donderdag en Vrijdag 15 en 16 November 1945 te Amersfoort. 1)

I. Het congres constateert met grooten dank aan God, dat onze Gereformeerde jeugd, zoowel de jongens

1) Volgende week hopen we een uitvoerig verslag van dit congres te kunnen geven.